

Asia: VN/30930/2022

Luonnokset kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattamisen edellyttämiksi säännöksiksi – esittelytilaisuus 12.12.2022

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö

VN/30930/2022

Lausuntopyyntö; Luonnokset kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattamisen edellyttämiksi säännöksiksi

Finanssiala esittää joitain muutoksia alustaviin pykäläluonnoksiin

- Finanssiala ry (FA) ehdottaa tarkennuksia yksittäisiin pykäläluonnoksiin sekä muutamia määritelmällisyyksiä
- FA tuo huomioon eri toimijoiden tilinpäätöksen aikataulupaineet toimintakertomuksen osalta
- FA esittää joitain huomioita muuhun tällä hetkellä avoimeen kestävyysraportointidirektiivin implementointiin vaikuttavaan sääntelyyn

1 FA esittää erinäisiä tarkennuksia pykäläluonnoksiin kuten määriteltyihin aikajänteisiin, johtaja valvontaelimiin sekä tytäryritystä koskevaan poikkeusmahdollisuuteen

Pykäläluonnoksessa KPL 3b:2 §:n 2 momentissa määritellyt aikajänteet (1 v., 1–3 v., 3–5 v.) vaikuttavat FA:n mielestä kestävyysasioihin nähden lyhyiltä verrattuna muualla viranomaisten odotuksista kestävyysraportteihin viittaavista aikajännteistä. Esimerkiksi Euroopan pankkiviranomainen (EBA) ei varsinaisesti määrittele sääntelyssään aikajännteiden pituuksia mutta antaa niistä esimerkiksi EBA Implementing Technical Standards on ESG risks with CRR art 449 a-dokumentissaan oman esimerkinsä käytettäväksi. Siinä EBA katsoo lyhyeksi aikajännteeksi alle 5 v., keskipitkäksi aikajännteeksi 5–20 v. sekä pitkäksi aikajännteeksi yli 20 v. Aikajännteiden määrittelyä olisi hyvä pyrkiä yhtenäistämään eri yrityksissä muiden odotusten/käytäntöjen kanssa ottamalla huomioon kyseisen yrityksen oma riskiarviointi ja analyysi.

FA esittää, että pykäläluonnokseen KPL 3b:6 § johto- ja valvontaelinten määrittelyssä tulisi yhtiöiden hallintoneuvostot jättää määrittelyn ulkopuolelle, koska hallintoneuvoston tehtävät ovat laissa säädetty rajallisiksi, eikä se hoida yhtiön operatiivisia tehtäviä. Tämän lisäksi toimitusjohtajan varamies, ellei hän hoida toimitusjohtajan tehtävää, tulisi jättää määrittelyn ulkopuolelle. Johto- ja valvontaelimellä tulisi olla mahdollisuus hyödyntää muun osaamisen osalta myös yhtiön sisäistä osaamista, eikä vain ulkopuolista osaamista (KPL 3b:6 § 2 kohta).

FA ehdottaa, että pykäläluonnoksessa KPL 3b:4 § ”Liiketoiminnan suhde kestävyysseikkoihin sekä toimintaperiaatteet” tarkennettaisiin lakia sovellettavan sellaisella yleisyyden tasolla, että julkistettavat tiedot eivät ole ristiriidassa liikesalaisuuslain (595/2018) kanssa.

FA pitää hyvänä, että KPL 3b:14 § ”Poikkeus keskeneräisessä asiassa” on otettu mukaan kansalliseen sääntelyyn. FA kuitenkin toivoo, että pykälä ei vaatisi raskasta prosessia keskeneräisten asioiden, jotka saattavat olla pienempiäkin, todentamisessa ja perusteluissa.

FA esittää, että KPL 3b:16 §:ssä ”Vuoropuhelu henkilöstön edustajien kanssa” olisi linjassa Yhteistoimintalain (1333/2021) jatkuvan vuoropuhelun kanssa.

FA toteaa, että osalle finanssialan yhtiöistä on olennaista, että KPL 3b:19 § 1 momentissa olevaa viittausta konserniin laajennetaan niin, että se kattaa myös talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitetut talletuspankkien yhteenliittymät. FA esittää tämän vuoksi, että kyseistä momenttia Tytäryritystä koskeva poikkeusmahdollisuus täydennettäisiin seuraavasti:

- Tytäryrityksessä, jonka emoyritys sijaitsee Euroopan talousalueella, saadaan jättää kestävyysraportti laatimatta, jos tiedot tytäryrityksestä ja sen tytäryrityksistä sisällytetään emoyrityksen konsernia koskevaan toimintakertomukseen ja kestävyysraporttiin konsernista. Mitä tässä momentissa säädetään tytäryrityksestä ja emoyrityksestä, sovelletaan vastaavasti 6 momentissa tarkoitettuun yritykseen ja sen tytäryritykseen sekä yritykseen, jonka toimintakertomukseen ja kestävyysraporttiin tällaisen yrityksen tiedot sisältyvät.

FA esittää, että KPL 3b:21 § 6 momentissa vakuutuspuolen direktiivi viittaus pitänee muuttaa viittaukseksi vakuutusyhtiölain (VYL 521/2008) 26 luvun 2 §:n 2-kohtaan, koska kansallisessa lainsäädännössä ei pidä viitata direktiiviin vaan kansallisiin säännöksiin, joilla direktiivi on pantu täytäntöön. Suomessa ei tällaisia 6 momentin mukaisia vakuutusryhmiä ole, joten momentin mukaan implementoitu kansallinen lainsäädäntö ei ole tällä hetkellä olennainen. Ymmärrämme kuitenkin, että direktiiviä implementoitaessa tulee myös tällaiset markkinoille ei-olennaiset asiat tuoda kansalliseen lainsäädäntöön, jollei niitä ole implementoitu kansallisena optiona.

FA toteaa, että KPL 3b:21 § 7 momentin sanamuoto ei ole yhdenmukainen vastaavan direktiivi 29a.9 artiklan sanamuodon kanssa, eikä myöskään ehdotetun KPL 3b 19 § 7 momentin kanssa. Nyt esitetty 21 § 7 momentin sanamuoto esittäisi poikkeusmahdollisuuden kaventamista myös listaamattomilta

yleisen edun kannalta merkittävältä suurilta yrityksiltä, mikä on epä johdonmukainen varsinaisen direktiivin kohtaan verrattuna. FA esittää, että 3b 21 § 7 momenttia muutettaisiin seuraavasti vastaamaan direktiiviä: ”1 momentissa tarkoitettu poikkeusmahdollisuus ei koske suuryritystä, jonka arvopaperi on julkisen kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla”.

KPL 4:1 § liikevaihtoon liittyen FA huomauttaa, että työeläkevakuutusyhtiöt ovat VYL 1:1 mukaisia vakuutusyhtiöitä, mutta niiden liikevaihto on määritelty omassa erityissääntelyssään. 2 momentin loppuun tulisi siis lisätä, ”ellei muualla laissa toisin säädetä”.

2 Digitaalisen kestävyysraportoinnissa ja sen julkistamisessa on vielä määriteltäviä sekä huomioitavia seikkoja

Digitaalisen toimintakertomuksen sääntelyn pykäläluonnoksessa KPL 3b:22 § viitataan tällä hetkellä ainoastaan listattujen yhtiöiden digitaaliseen tilinpäätössääntelyyn. Kansallisten ja muiden kuin pörssiyritysten sekä niiden erillistilinpäätösten digitaalinen tilinpäätössääntely on tällä hetkellä auki kuten TEM:n joulukuun kuulemistilaisuudessa kerrottiin. Myös digitaalisen tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen määrittely listatuilla yhtiöillä sisältää konsernin toimintakertomuksen sääntelyn mutta ei vielä varsinaisesti sen yhteyteen tulevaa kestävyysraporttia, minkä määrittely on myös kesken tällä hetkellä.

Kestävyysraportoinnin julkistaminen tehdään toimintakertomuksen yhteydessä, mikä tarkoittaa eri toimijoille aikataulupainetta toimintakertomuksen julkistamisessa eri sääntelyissä annetuissa määräajoissa. Myös sektorikohtaisissa erityislaeissa tulisi arvioida, ottavatko niissä annetut määräajat huomioon kestävyysraportoinnin sisältävän toimintakertomuksen valmistumisen annetuissa aikarajoissa. Esimerkiksi Laki luottolaitostoiminnasta (12 luku 11 § 1 mom.) toteaa, että tilinpäätös ja toimintakertomus on rekisteröitävä kahden kuukauden kuluessa taseen ja tuloslaskelman vahvistamisesta.

Kestävyysraportointisääntelyn piiriin tulevien pienyritysten osalta olisi hyvä täsmentää, missä pienyritysten kestävyysraportti julkistetaan, jos Valtioneuvoston asetuksen pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 3 luvun 13§:n mukaan pienyritys ei ole velvollinen laatimaan kirjanpitolain 3 luvun 1a §:n mukaista toimintakertomusta.

3 FA ehdottaa joidenkin määritelmien lisäämistä sekä termistön yhtenäistämistä

FA ehdottaa, että joitakin määritelmiä lisätään ja termistöä yhdenmukaistetaan muun sääntelyn, kuten CSRD:n kanssa. Muussa sääntelyssä käsitellyt samat määritelmät ja asiat esitettynä hieman muuttuneina aiheuttaa turhaa lisätaakkaa sääntelyssä. Muutamia ehdotuksia:

- Kestävyysraportointistandardit ovat tulevana delegoituina säädöksinä osa olennaista kestävyysraportointisääntelyä, mikä KPL 3b:15 §:n mukaan ristiriitatilanteissa tulisi korvaamaan nyt implementoitavan kansallisen sääntelyn. Kirjanpitolain ja tilintarkastuslain luonnospykälissä nyt käytetty ”raportointistandardi” olisi hyvä muuttaa ”kestävyysraportointistandardiksi”, jotta se erottautuisi asiallisesti paremmin esim. KPL:ssä mainituista ”kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista”, jotka myös ovat tilinpäätökseen liittyviä raportointistandardeja.

- Keskeisyytensä vuoksi kyseiset kestävyysraportointistandardit tulisi sisällyttää yhdeksi KPL 3b:2 §:n Määritelmät -kohdaksi. Tämä selkiyttäisi KPL:n kestävyysraportointiin liittyvää ymmärrettävyyttä.
- Esitämme, että kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) implementointi kansalliseen lainsäädäntöön tulisi pyrkiä sovittamaan yhteen tällä tekeillä vielä tekeillä olevan Corporate Sustainability Due Diligence-sääntelyn (CSDD) kanssa. CSDD:n lopullisella sääntelyllä tulee olemaan kuitenkin keskeinen merkitys KPL 3b:11§:n ja 3b:14 §:n arvo- ja toimitusketjujen määrittelyssä, mitä asiaa tullaan käsittelemään myös tulevaisuudessa, valmisteilla olevissa toimialakohtaisissa kestävyysstandardeissa. CSDD olisi hyvä huomioida omana kohtanaan myös KPL 3b:2 § ”Määritelmät”-kohdassa, ja lisäksi KPL 3b:7 §:ssä ”Asianmukaista huolellisuutta koskevat menettelyt”-kohdassa tulisi viitata CSDD-direktiiviin ja sen mukaisiin velvoitteisiin, jotta varmistettaisiin kyseisten direktiivien yhdenmukainen soveltaminen. Asian keskeneräisyys tulikin esiin TEM:n 12.12.2022 järjestämässä kuulemistilaisuudessa.
- Muutamia mahdollisia ehdotuksia termistöön:
 - o KPL 3b:3 §: kahdensuuntainen vaikutusarvio vrt. => kaksinkertaisen olennaisuuden/kaksoisolennaisuuden vaikutusarvio
 - o KPL 3b:5 §: ”...selvitys siitä perustuvatko ympäristölliset tavoitteet tieteellisesti riidattomaan näyttöön” vrt.=> ”vakuuttavaan tieteelliseen näyttöön”

FA huomauttaa myös muutamasta alustavassa luonnoksessa havaitusta viittausvirheestä:

- KPL 3b:23 § Vastuu kestävyysraportista ja konsernikestävyysraportista. Tässä kohdassa tulisi viitata KPL 3 luvun 7a §:än 7b §:n sijasta.
- KPL 3b:24 § 4 mom: Tässä virheellinen viittaus. Viitataan tilintarkastusdirektiivin artikloihin tilintarkastuslain sijasta?

4 Yleiset huomiot tilintarkastajan valintaan ja riippumattomuutta koskevasta arvioinnista ja seurannasta muussa sektorikohtaisessa sääntelyssä

KPL 3b:24 § 4 mom: Myös osakeyhtiössä tilintarkastajan valinnasta ja erottamisesta päättää yhtiökokous. Jos vastaava vaatimus tulee koskemaan myös kestävyysraportoinnin varmentajaa, tulisi osakeyhtiölaki muuttaa vastaavasti.

5 mom: Sektorikohtaisessa sääntelyssä (vakuutusyhtiölaki, työeläkevakuutusyhtiölaki, osakeyhtiölaki) hallitukselle on asetettu velvollisuus tilintarkastajan riippumattomuutta koskevan arvioinnin ja seurannan osalta.

FINANSSIALA RY

Veli-Matti Mattila

Rehn Teija
Finanssiala ry